

Ograniczenie szkód powodowanych przez bobry

2016-11-16

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wydał 5 zarządzeń w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego w obrębie obwodów łowieckich położonych na terenie Zarządów Okręgowych Polskiego Związku Łowieckiego w Koninie, Kaliszu, Lesznie, Pile i Poznaniu. Projekty zarządzeń zostały przygotowane z uwagi na rosnącą liczbę szkód wyrządzanych przez bobry oraz wysokość odszkodowań wypłacanych przez Skarb Państwa. Są także wynikiem porozumienia zawartego między Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska a Przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego w sprawie wprowadzenia do stosowania instrukcji określającej reguły postępowania przy ograniczaniu liczebności bobra europejskiego. Mają one na celu zmniejszenie skali szkód wyrządzanych co roku przez osobniki tego gatunku.

Obserwowany w ostatnim dziesięcioleciu znaczny wzrost populacji bobrów, obok pozytywnych efektów w postaci tworzenia nowych wilgotnych i bagiennych siedlisk, małych zbiorników wodnych, przyczynił się także do powstawania coraz większych szkód w gospodarce człowieka. Terenami szczególnie narażonymi na szkodliwą działalność bobrów są obszary wokół niektórych cieków wodnych i wód stojących, gdzie obwałowania oraz inne urządzenia hydrotechniczne, wpływające na stan bezpieczeństwa powodziowego, ulegają istotnym uszkodzeniom ze strony tych zwierząt.

Dzieje się tak pomimo podejmowanych w minionych latach przez Regionalną Dyрекcyj Ochrony Środowiska w Poznaniu działań minimalizujących, takich jak:

- o pozyskiwanie środków na realizację projektu *Ograniczanie szkód wyrządzanych przez gatunki chronione w województwie wielkopolskim oraz podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie chronionych gatunków*, w ramach których zabezpiecza się drzewa siatkami, uprawy pastuchami elektrycznymi, a w istniejące tamy bobrowe wstawiane są rury przelewowe;
- o prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących możliwości prawnych i technicznych zabezpieczania gospodarstw przed szkodami (wydanie broszury informacyjnej *Bóbr europejski - ochrona, konflikty oraz działania minimalizujące szkody*), a także przybliżanie społeczeństwu biologii i behawioru gatunku *Castor fiber* (ustawienie tablic informacyjnych w terenie, wydanie publikacji *Bóbr zapobiegliwy gospodarz*);
- o wydawanie decyzji zezwalających na odstępstwa od zakazów, w tym na rozbieranie tam, chwytywanie i przenoszenie zwierząt w inne lokalizacje.

Obecnie w wielu rejonach doszło do przegęszczenia populacji bobra, co powoduje, że młode osobniki tego gatunku zajmują siedliska przekształcone i zagospodarowane przez człowieka jeszcze do niedawna uznawane za nieodpowiednie. Są to np. płytkie rowy melioracyjne, przydrożne rowy, obszary miejskie, sztuczne zbiorniki wodne, a nawet fragmenty kanalizacji burzowej. Bóbr *Castor fiber* jest gatunkiem, który potrafi w znacznym stopniu przekształcać środowisko wokół siebie. W przypadku obszarów gospodarowanych przez ludzi wiąże się to z niszczeniem upraw, sadów, grobli stawowych, ale również dróg, nasypów kolejowych i mostów, co stwarza zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego.

Redukcja populacji tego gatunku nie jest planowana na obszarach, na których rola środowiskotwórcza bobrów jest niezaprzeczalna i pożądana, jak np. lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, obszary Natura 2000, gdzie gatunek ten jest objęty szczególną ochroną jako przedmiot ochrony. Zarządzenia zezwalające na redukcję populacji bobra dotyczą tylko terenów przekształconych, użytkowanych gospodarczo, na których od lat notowane są szkody – są to przede wszystkim sady, stawy rybne oraz tereny upraw rolnych. Działania będą podejmowane także tam, gdzie zwierzęta te uszkadzają wały przeciwpowodziowe czy urządzenia melioracyjne, co z jednej strony ma zapewnić większe bezpieczeństwo obywateli i ich dobytku, a z drugiej zwiększyć akceptację ochrony tego gatunku. W województwie wielkopolskim populacja tego zwierzęcia szacowana jest na co najmniej 10 000 osobników, jednak wobec wyraźnej tendencji wzrostowej, potwierdzonej obserwacjami podczas wizji terenowych, jest ona nieco zanizona. Maksymalna liczba bobrów, które mogą zostać objęte redukcją w ciągu 3 lat w ramach realizacji wszystkich 5 zarządzeń na terenie województwa wielkopolskiego wynosi 1950. W ciągu ostatnich 4 lat wartość wypłaconych w Wielkopolsce odszkodowań za szkody powodowane przez bobry wynosiła średnio 650.937,67 zł.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu ogłosił 7 października 2016 r. konsultacje społeczne dotyczące projektów 5 zarządzeń w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego. Przekazane uwagi i wnioski zostały przeanalizowane i te merytorycznie uzasadnione uwzględniono. Zarządzenia zostały podpisane 14 listopada 2016 r. i wejdą w życie po upływie 7 dni od daty publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego, tzn. 22 listopada. Zarządzenia będą realizowane co roku od 1 października do 28 lutego, czyli poza okresem rozrodczym gatunku.

Ograniczenie szkód powodowanych przez bobry

